The Wilcoxon Test

1) The Wilcoxon Signed-Ranks Test

<u>หลักการและแนวคิด</u>

เนื่องจากการทดสอบเครื่องหมายแบบธรรมดาที่ใช้ในการทดสอบสำหรับตัวอย่างเดียวใช้ประโยชน์เฉพาะเครื่องหมายของความแตกต่างระหว่างค่าสังเกตแต่ละค่ากับค่ามัธยฐานภายใต้สมมุติฐานว่างที่กำหนดให้ M_o เท่านั้น แต่ขนาดของความแตกต่างไม่ได้นำมาพิจารณาในการทดสอบด้วย ตัวสถิติทดสอบที่จะนำขนาดของความแตกต่างระหว่างค่าสังเกตและค่ามัธยฐานภายใต้สมมุติฐานว่างมาประกอบการพิจารณาทดสอบ น่าจะให้ประสิทธิภาพการทดสอบที่ดีกว่า ถ้าสมมุติว่าข้อมูลของประชากรมีการแจกแจงที่สมบูรณ์แล้ว การทดสอบแบบลำดับเครื่องหมายของวิลคอกซ์สันจะเป็นการทดสอบตำแหน่งอีกการทดสอบหนึ่งที่จะใช้ข่าวสารทั้งจากขนาดและเครื่องหมายของความแตกต่าง

การทดสอบ The Wilcoxon Signed Ranks Test เป็นการนับจำนวนเครื่องหมายบวก(+) หรือ (-) และจะทำให้ได้ค่าความน่าจะเป็นตามทฤษฎีบททวินาม (Binomial Theorem) ค่าความน่าจะเป็นที่ได้จากข้อมูลเราสามารถนำไปเปรียบเทียบกับค่าระดับความมีนัยสำคัญของการทดสอบ

การใช้สถิติแบบ The Wilcoxon Signed Ranks Test เป็นการทดสอบที่สามารถคำนวณค่าสถิติได้ง่ายๆอย่างหนึ่งและเป็นการทดสอบที่นับว่ามีประสิทธิภาพ จะให้ประโยชน์ต่อการศึกษาทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ ทั้งนี้เพราะว่าการวิจัยทางด้านพฤติกรรมศาสตร์บางครั้งข้อมูลอาจไม่เป็นช่วงคะแนน แต่เป็นเพียงระดับ Ordinal Scale นักวิจัยก็สามารถกำหนดทิศทางของแต่ละพฤติกรรมว่าเป็นบวกหรือลบ ภายหลังจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมทั้งสองคุณลักษณะในแต่ละคู่ลำดับ

<u>สถิติทดสอบ</u>

สมมติว่ามีกลุ่มตัวอย่างขนาด n จำนวน ได้รับการวัดผลด้วยเครื่องมือชุด X_i และชุด Y_i ดังนั้นคะแนนมีคู่ลำดับ n คู่ ได้แก่ (X_i, Y_i) เมื่อ $i = 1, 2, 3, \ldots, n$

ให้ $d_i = X_i - Y_i$

การใช้ The Wilcoxon Signed Ranks Test เริ่มต้นด้วยการจัดอันดับค่า d_i (โดยพิจารณาเครื่องหมาย + และ – เป็นเสมือนไม่มีเครื่องหมาย) ต่อเมื่อจัดลำดับแล้วจึงให้ใส่เครื่องหมายภายหลัง

การจัดอันดับให้พิจารณา อันดับที่ 1 คือค่า d_i ที่มีค่าน้อยที่สุด (ไม่พิจารณาเครื่องหมาย) อันดับที่ 2 คือค่า d_i ที่มีค่ารองลงไปเรื่อยๆ และอื่นๆจนจบ ต่อจากนี้จึงใส่เครื่องหมายโดยใช้หลักว่าแรกเริ่มที่เดียวเครื่องหมายเป็นลบ ค่าอับดับที่ก็เป็นลบ ดังนั้นเครื่องหมายก็จะมีบวก (+) และลบ (-) ผสมกันในข้อมูลชุดหนึ่ง

การเขียน H_0 ให้เขียนในทำนองว่า ผลจากการทดสอบของข้อสอบชุด X_i และชุด Y_i ต่างก็ให้ผลปานๆกัน หรือมาจากกลุ่มประชากรที่มีค่ามัธยฐานเท่าๆกัน และมีการแจกแจงของข้อมูลเหมือนกัน

กำหนดค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยดังนี้

$T^+ = \sum d_i$ (d_i คือเครื่องหมาย +)

$T^- = \sum d_i$ (d_i คือเครื่องหมาย -)

ผลรวมของตำแหน่งคือ $\frac{n(n+1)}{2}$ เมื่อ n คือจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น $\mathbf{T^- = \frac{n(n+1)}{2} - T^+}$

กรณีที่มีตำแหน่งซ้ำๆกัน

ในกรณีที่คู่ลำดับใดมีค่าซ้ำกันก็จะให้ค่าตำแหน่งซ้ำกันด้วย หรือ $X_i - Y_i = 0$ กรณีนี้ให้ยกคู่ลำดับนี้ออกไปจากการวิจัย จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างก็จะลดลงตามไปด้วย

กรณีที่มีคู่ลำดับ (X_i , Y_i) มากกว่าหนึ่งคู่ที่ให้ค่า d_i เท่าๆกัน แสดงว่าลำดับที่ที่ต้องกำหนดนั้นต้องการเฉลี่ยกันดังเช่น

$d_1 = -1$, $d_2 = -1$, $d_3 = +1$ หาค่าเฉลี่ยของอับดับที่ได้ $= \frac{1+2+3}{3} = 2$, นั่นก็คือ คะแนน d_1, d_2, d_3 ต่างมีค่าลำดับที่เท่ากันหมดคือ 2

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเล็ก

กรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กๆ $n \leq 15$ ให้ใช้ตาราง H หาค่าความน่าจะเป็นเพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย การคำนวณให้หาค่า T^+ เพื่อทดสอบ H_0 : ไม่มีค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนชุด X_i , และชุด Y_i

ถ้าค่า T^+ จากการคำนวณมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ T^+ จากตาราง H

แสดงว่าค่าความน่าจะเป็นที่หาได้ p จะมีค่าน้อยกว่าระดับความมีนัยสำคัญของการทดสอบ α ซึ่งก็คือ $p \leq \alpha$ ซึ่งก็ปฏิเสธ H_0

ตาราง H ใช้ได้ทั้งการทดสอบสองทิศทาง และการทดสอบทิศทางเดียว

กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่

เมื่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดมากกว่า 15 (n > 15) ตาราง H ไม่สามารถใช้หาค่าความน่าจะเป็นได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่จึงยอมรับว่า การแจกแจงของ T^+ จะมีการกระจายเป็นโค้งปกติซึ่งมี

$$\text{Mean} = \mu_{T+} = \frac{n(n+1)}{4}$$

$$\text{Variance} = \sigma^2_{T+} = \frac{n(n+1)(2n+1)}{24}$$

สูตร $Z = \dfrac{T^+ - \mu_{T^+}}{\sigma_{T^+}}$ ดังนั้นเมื่อเราได้ Z เราก็สามารถหาค่าความน่าจะเป็นจากตาราง A เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการเปรียบเทียบกับค่า α

กรณีที่มีตำแหน่ง d_i ซ้ำๆ กัน

กรณีที่ตำแหน่ง d_i มีค่าซ้ำกันๆ เราอาจใช้สูตรปรับปรุงค่า σ^2 ดังนี้

$$\sigma^2_{T^+} = \frac{n(n+1)(2n+1)}{24} - \frac{1}{2}\sum_{j=1}^{m} t_j(t_j - 1)(t_j + 1)$$

เมื่อ m คือ จำนวนกลุ่มของตำแหน่งซ้ำๆ กัน

t_j คือ จำนวนตำแหน่งซ้ำในกลุ่มที่ j

ตัวอย่างเช่น

กลุ่ม	อันดับที่	t_j
1	4.5	8
2	11.5	6
3	16.5	4
4	20	3
5	23	3
6	25.5	2

$\sigma^2_{T^+}$ ที่ยังไม่ปรับค่า = 1550.25

$\sigma^2_{T^+}$ ที่ปรับค่าแล้ว = 1550.25 – 414 = 1136.25

เมื่อ $\frac{1}{2}\sum_{j=1}^{6} t_j(t_j - 1)(t_j + 1)$

$$= \frac{1}{2}\begin{matrix} 8(8-1)(8+1) + 6(6-1)(6+1) \\ + 4(4-1)(4+1) + 3(3-1)(3+1) \\ + 3(3-1)(3+1) + 1(2-1)(2+1) \end{matrix}$$

$$= \frac{1}{2}[504 + 210 + 60 + 24 + 24 + 6]$$

$$= \frac{1}{2}[828] = 414$$

$$\therefore Z = \frac{298 - 175.5}{1136.25} = 3.63$$

พื้นที่ใต้โค้งปกติเมื่อ 3.63 < Z จากตาราง A ให้ค่า P = .00016 ซึ่งก็คือ p < α แสดงว่าปฏิเสธ H_0 ซึ่งได้ผลเหมือนเดิม แต่มีข้อน่าสังเกตก็คือ p < .00016 มีค่าน้อยกว่า p ที่ยังไม่ปรับค่าความแปรปรวน

การทดสอบสมมุติฐาน

การทดสอบแบบสองหาง (Two - tailed test)

$H_0 : M = M_0$

$H_1 : M = M_0$

เมื่อ H_0 เป็นจริง ค่าคาดหวังของ T^+ จะเท่ากับค่าคาดหวังของ T^- แต่ถ้าค่าของ T+ หรือ T- เล็กเกินไปจะเป็นเหตุให้ปฏิเสธ H_0 ดังนั้นจะปฏิเสธ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ α ถ้า T+ (หรือ T) มีค่าน้อยกว่าค่าควอนไทล์ที่ $\alpha/2$ ของ T+ (หรือ T) หรือมากกว่าค่าควอนไทล์ที่ 1- $\alpha/2$ ของ T+ (หรือ T)

การทดสอบแบบหางเดียวด้านล่าง (Lower-tailed test)

$H_0 : M \geq M_o$

$H_1 : M < M_o$

ซึ่งจะปฏิเสธ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ α ถ้า T^+ (หรือ T) มีค่าน้อยกว่าค่าควอนไทล์ที่ α ของ T^+

การทดสอบแบบหางเดียวด้านบน (Upper-tailed test)

$H_0 : M \leq M_o$

$H_1 : M > M_o$

ซึ่งจะปฏิเสธ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ α ถ้า T^+ (หรือ T) มีค่ามากกว่าควอนไทล์ที่ α ของ T^+

<u>บทสรุป</u>

The Wilcoxon Signed Ranks Test เป็นสถิติที่ใช้เพื่อทดสอบดูว่าคุณลักษณะของพฤติกรรมศาสตร์ที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน แต่มีการวัดที่มาจากเงื่อนไขที่แตกต่างกันสองเงื่อนไข ทำให้เกิดค่าคู่ลำดับ (X_i, Y_i) เพื่อที่นักวิจัยจะได้ศึกษาดูว่ามัธยฐานของ X_i และค่ามัธยฐานของ Y_i มีค่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร กล่าวโดยสรุปมีขั้นตอน คือ

1. คู่ลำดับ (X_i , Y_I) จะให้ค่าความแตกต่างระหว่าง X_i และ Y_i ให้ค่าความแตกต่างคือ d_i ดังนั้น $d_i = X_i – Y_i$ ซึ่งต้องมีการใส่เครื่องหมายบวก (+) , ลบ (-) ไว้ด้วย

2. หาค่าตำแหน่งของ d_i โดยพิจารณาค่าตำแหน่งเป็นลำดับที่ เสมือนกับไม่มีเครื่องหมาย ต่อเมื่อได้ค่าลำดับที่ของตำแหน่งแล้วจึงใส่เครื่องหมายกำกับไว้เหมือนเดิม

3. ให้ใส่เครื่องหมายบวก (+) หรือลบ (-) ที่เกิดจากลำดับที่ของ d_i

4. หาค่าจำนวน n ใหม่ โดยไม่นับค่า $d_i = 0$

5. หาค่า T^+ เมื่อ $T^+ = \sum d_i$ (เมื่อ d_i คือลำดับที่ของเครื่องหมายบวก)

6. นำ n, T^+ ไปหาค่าความน่าจะเป็น p จากตาราง H

7. การสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

7.1 ถ้า $n \leq 15$ ใช้ตาราง H เพื่อหาค่า p ถ้าค่า $p \leq \alpha$ ก็แสดงว่าปฏิเสธ H_0 ในกรณีที่เป็นการทดสอบแบบทิศทางเดียว

7.2 ถ้า $n \leq 15$ ใช้ตาราง H เพื่อหาค่า p ถ้าค่า $2p \leq \alpha$ ก็แสดงว่าปฏิเสธ H_0 ในกรณีที่เป็นการทดสอบแบบสองทิศทาง

7.3 ถ้า $n > 15$ ใช้ตาราง A หาค่า p ถ้าค่า $p \leq \alpha$ ก็แสดงว่าปฏิเสธ H_0 ในกรณีที่เป็นการทดสอบแบบทิศทางเดียว

7.4 ถ้า $n \leq 15$ ใช้ตาราง A เพื่อหาค่า p ถ้าค่า $2p \leq \alpha$ ก็แสดงว่าปฏิเสธ H_0 ในกรณีที่เป็นการทดสอบแบบสองทิศทาง

การใช้ตาราง A ต้องเปลี่ยนค่า T^+ เป็นค่า Z ก่อน จากสูตร

$$Z = \frac{T^+ - \mu_{T^+}}{\sigma_{T^+}}$$

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 ครูประจำชั้นอนุบาลทำการสอบนักเรียนจำนวน 12 คน ด้วยข้อสอบวัดความพร้อมทางด้านการอ่าน ปรากฏว่าได้คะแนนก่อนเรียนและภายหลังจากการเรียนดังนี้

ชื่อ	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฌ	ญ	ฏ	ฎ
ก่อนเรียน	20.3	17.0	6.5	25.0	5.4	29.2	2.9	6.6	15.8	8.3	34.0	8.0
หลังเรียน	50.4	87.0	25.1	28.5	26.9	36.6	1.0	43.8	44.2	10.4	29.9	27.7

จงทดสอบ H_1: คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนมีค่ามากกว่าคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน

วิธีทำ

1. การตั้งสมมติฐาน

H_0 **:** คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนมีค่าเท่ากับคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน

H_1 : คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนมีค่ามากกว่าคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน

2.สถิติที่ทดสอบ

The Wilcoxon Signed Ranks Test

3. ระดับความมีนัยสำคัญ

$\alpha = .01,\ n = 12$

4. การแจกแจงของค่าสถิติ

ค่า T^+ ที่ได้จากข้อมูลใช้ตาราง H คำนวณค่าความน่าจะเป็น เมื่อ $n \leq 15$

5. พื้นที่วิกฤติ

การทดสอบสมมติฐานในโจทย์ปัญหาเป็นการทดสอบแบบทิศทางเดียว พื้นที่วิกฤติคือ ค่า p ซึ่งค่า $p \leq \alpha$ ซึ่งปฏิเสธ H_0

6. คำนวณ

สร้างตารางแจกแจงความถี่ใหม่ดังนี้

ชื่อ	ก่อนเรียน(X)	หลังเรียน(Y)	$d_i = Y_i - X_i$	ลำดับที่ของ d_i
ก	20.3	50.4	30.1	10
ข	17.0	87.0	70.0	12
ค	6.5	25.1	18.6	6
ง	25.0	28.5	3.5	3
จ	5.4	26.9	21.5	8
ฉ	29.2	36.6	7.4	5
ช	2.9	1.0	-1.9	-1
ซ	66	43.8	37.2	11
ฌ	15.8	44.2	28.4	9
ญ	8.3	10.4	2.1	2
ฏ	34.0	29.9	-4.1	-4
ฏ	8.0	27.7	19.7	7

สูตร $T^+ = d_i$ (d_i คือลำดับที่เครื่องหมาย +)

$= 10 + 12 + 6 + 3 + 8 + 5 + 11 + 9 + 2 + 7$

$= 73$

7.การสรุปผล

จากตาราง H, $n = 12$, $T^+ = 73$ ให้ค่าความน่าจะเป็น $p = .0024$ (สำหรับการทดสอบแบบสองทิศทาง $2p = .0048$) ซึ่งจะเห็นได้ว่า $p < \alpha$ ซึ่งปฏิเสธ H_0 แต่ยอมรับ H_1 หมายความว่า คะแนนจากการทดสอบภายหลังการเรียน มีค่ามากกว่าคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน

ตัวอย่างที่ 2 จากการทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ด้วยแบบทดสอบวัดความจำ โดยใช้วิธีสอบก่อนสอน (X) และภายหลังการสอน(Y) ปรากฏว่าได้คะแนนค่าความแตกต่าง $d_i = Y_i - X_i$ จำนวน 30 ค่า ดังนี้

เลขที่	ค่า d_i	เลขที่	ค่า d_i
1	-2	16	1
2	0	17	-1
3	0	18	5
4	1	19	8
5	0	20	2
6	0	21	2
7	4	22	2
8	4	23	-3
9	1	24	-2
10	1	25	1
11	5	26	4
12	3	27	8
13	5	28	2
14	3	29	3
15	-1	30	-1

จงทดสอบ H_0 : ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบก่อนสอนและภายหลังจากการสอน

H_1 : คะแนนจากการสอบก่อนสอนมีค่าน้อยกว่าคะแนนจากการสอบภายหลังจากการสอน

วิธีทำ

1. การตั้งสมมติฐาน

H_0 : ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบก่อนสอนและภายหลังจากการสอน

H_1 : คะแนนจากการสอบก่อนสอนมีค่าน้อยกว่าคะแนนจากการสอบภายหลังจากการสอน

2.สถิติที่ทดสอบ

The Wilcoxon Signed Ranks Test

3. ระดับความมีนัยสำคัญ

ใช้ $\alpha = .01$, $n = 30$ กรณีที่ $d_i = 0$ ค่า n จะลดลงตามจำนวนของ $d_i = 0$

4. การแจกแจงของค่าสถิติ

ใช้ตาราง A หาค่าพื้นที่ใต้โค้งปกติเนื่องจากค่า Z จากสูตร

$$\text{สูตร } Z = \frac{T^{+} - \mu_{T^{+}}}{\sigma_{T^{+}}}$$

Z มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติโดยที่ Mean = 0 , Variance = 1

5. พื้นที่วิกฤติ

เนื่องจากรู้ทิศทางของการทดสอบ H_0 จากที่ H_1 กล่าวว่า คะแนนจากการสอบก่อนการสอนมีค่าน้อยกว่าคะแนนที่ได้ภายหลังจากการสอน ซึ่งเป็นการทดสอบทิศทางเดียว เมื่อ $\alpha = .01$

กรณีที่ค่า Z จากการคำนวณมีค่ามากกว่า $Z\alpha$ จะให้ค่าความน่าจะเป็น p น้อยกว่าหรือเท่ากับ α หรือ $p \leq \alpha$ ก็หมายความว่าปฏิเสธ H_0

6. การคำนวณ สร้างตารางแจกแจงความถี่ใหม่ ดังนี้

ค่า d_i	อันดับที่ของ d_i	ค่า d_i	อันดับที่ของ d_i
-2	-11.5	1	4.5
0	-	-1	-4.5
0	-	5	23
1	4.5	8	25.5
0	-	2	11.5
0	-	2	11.5
4	20	2	11.5
4	20	-3	-16.5
1	4.5	-2	-11.5
1	4.5	1	4.5
5	23	4	20
3	16.5	8	25.5
5	23	2	11.5
3	16.5	3	16.5
-1	4.5	-1	-4.5

$n = 26$, $T^{+} = 298$, $T^{-} = 53$

สูตร $Z = \frac{T^{+} - \mu_{T^{+}}}{\sigma_{T^{+}}}$

$$\mu T^{+} = \frac{n(n+1)}{4} = \frac{26\ (27\ )}{4} = 175\ .5$$

$$\sigma T^{+} = \sqrt{\frac{n(n+1)(2n+1)}{24}} = \sqrt{\frac{26(27)(53)}{24}} = \sqrt{1550\ .25}$$

$$= 39.37$$

แทนค่าได้ $\mathbf{Z} = \frac{298 - 175.5}{39.37} = 3.11$

7. การสรุปผล

จากตาราง A เมื่อ Z = 3.11 ให้ค่าพื้นที่ใต้โค้งปกติเมื่อ 3.11 < Z

ให้ค่าความน่าจะเป็น P = .0009

การทดสอบทิศทางเดียว P = .0009

แสดงว่า P < α หมายความว่า ปฏิเสธ H_0 แต่ยอมรับ H_1 นั้นแสดงว่า คะแนนจากการสอบก่อนสอนมีค่าน้อยกว่าคะแนนจากการสอบภายหลังจากการสอน

2) The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test

<u>หลักการและแนวคิด</u>

เนื่องจากการทดสอบเครื่องหมายสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่จับคู่กันใช้ข้อมูลข่าวสารที่แต่เพียงว่า X ใหญ่กว่า หรือเล็กกว่าหรือเท่ากับ Y เท่านั้น ดังนั้นถ้าข้อมูลวัดมาจากมาตรการวัดที่ต่ำทำให้ข้อมูลดิบไม่สามารถให้ข่าวสารได้มากกว่านี้แล้ว การทดสอบเครื่องหมายอาจถือเป็นการทดสอบที่ดีที่สุดสำหรับการอนุมานจากข้อมูลที่มีอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าข้อมูลมีข่าวสารมากกว่านั้น การทดสอบเครื่องหมายอาจไม่เป็นทางเลือกที่ดีที่สุด เพราะว่าการทดสอบเครื่องหมายจะทิ้งข่าวสารที่นอกเหนือจากนั้น ซึ่งโดยปกติแล้วเมื่อเลือกใช้การทดสอบที่ไม่ใช่ข่าวสารที่มีอยู่ จะทำให้สูญเสียอำนาจการทดสอบทางสถิติ ดังนั้นสิ่งที่ต้องการคือใช้การทดสอบที่ใช้ข่าวสารจากข้อมูลที่มีอยู่ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การทดสอบลำดับเครื่องหมายของข้อมูลที่จับกันเป็นคู่ของวิลคอกซ์สัน เป็นการทดสอบเพื่อตอบสนองสิ่งนี้ในกรณีของสองตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน เมื่อมาตรการวัดใช้วัดทั้งความแตกต่างละขนาดของความแตกต่างของแต่ละคู่ของค่าสังเกต

<u>ข้อตกลง</u>

ข้อมูลประกอบด้วยค่าสังเกต n' คู่ $(X_1,Y_1),(X_2,Y_2),\ldots,(X_n',Y_n')$ ของตัวแปรเชิงสุ่ม 2 ตัว $(X_1,Y_1),(X_2,Y_2),\ldots,(X_n',Y_n')$ คำนวณหาความแตกต่าง n' ค่าของข้อมูลจาก$|D_1 = Y_i - X_i|$และความแตกต่างสมบูรณ์ $D_i = Y_i - X_i$; i= 1,2,…,n' ทิ้งข้อมูลทุกคู่ที่ $D_i = 0$ หรือ $X_i = Y_i$ ให้ n แทนจำนวนคู่ของข้อมูลที่เหลือ ดังนั้น $n \leq n'$ ให้ลำดับจาก 1 ถึง n กับข้อมูลคู่ลำดับตามขนาดของ$|D_i|$จากค่าน้อยที่สุดไปหาค่ามากที่สุด ถ้าคู่ลำดับหลายคู่มีค่าความแตกต่างสมบูรณ์เท่ากัน ให้จัดลำดับค่าเฉลี่ยให้กับคู่ลำดับเหล่านั้น

1. การแจกแจงของแต่ละ D_i สมมาตร เมื่อ i= 1,2 ,…,n'
2. D_i เป็นอิสระจากกัน
3. ทุกค่ามีค่าเฉลี่ยเดียวกัน
4. มาตรการวัด D_i อย่างน้อยเป็นแบบช่วง

<u>สถิติทดสอบ</u>

ให้ Ri เป็นลำดับเครื่องหมายซึ่งนิยามให้กับแต่ละ(X_i , Y_i); i=1,2,3,…,n' ดังนี้

R_i = ลำดับที่จัดให้กับ (X_i , Y_i) ถ้า $D_i = Y_i - X_i$ เป็นบวกนั่นคือ $Y_i > X_i$

R_i = เครื่องหมายลบของลำดับที่จัดให้กับ (X_i , Y_i) ถ้า D_i เป็นลบ $(Y_i < X_i)$

สถิติทดสอบคือผลรวมของลำดับที่มีเครื่องหมายเป็นบวก นั่นคือ

$$T^{+} = \sum_{i=1}^{n} \left\{ R_i \middle| D_i \rhd o \right\}$$

สำหรับการแจกแจงของ T+ ภายใต้ H0 ซึ่ง D_i มีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์ สามารถคำนวณหาควอไทล์ด้านล่าง (Lower quartile) เมื่อไม่มีข้อมูลใดเท่ากัน และ n' $\leq$ 50 ได้จากตารางที่ 5 สำหรับควอไทล์ด้านบน (Upper quartile) หาได้จากความสัมพันธ์

$$\omega_p = n\frac{(n+1)}{2} - \omega_{1_p}$$

ถ้ามีข้อมูลที่มีค่าเท่ากันจำนวนมากหรือ n > 50 จะใช้ผลรวมของลำดับเครื่องหมายทั้งหมด (ทั้งเครื่องหมาย + และ -) และสถิติที่จะใช้ทดสอบคือ

$$T = \frac{\sum_{i=1}^{n} R_i}{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} R^2}}$$

ซึ่งการแจกแจงค่าของสถิติ T จะประมาณได้ด้วยการแจกแจงปกติมาตรฐาน
ถ้าไม่มีข้อมูลใดเท่ากัน T จะเป็น

$$T = \frac{\sum_{i=1}^{n} R_i}{\sqrt{\frac{n(n+1)(2n+1)}{6}}} \approx N(0,1)$$

<u>การทดสอบสมมุติฐาน</u>

ก. การทดสอบบบสองหาง (Two-tailed test)

H_0 : E(D) = 0 (หรือ E(X) = E(X))

H_1 : E(D) $\neq$ 0

(ถ้าคู่ลำดับ(X_i , Y_i) มีการแจกแจงที่เหมือนกัน สมมุติฐานทางเลือกอาจเขียนได้เป็น H_1 : E(x)$\neq$ E(y)) และจะปฏิเสธ H_o ที่ระดับนัยสำคัญ α ถ้า

$T^{+} < \omega_{1-\frac{\alpha}{2}}$ เมื่อ $\omega_{\frac{\alpha}{2}}$ ได้จากตารางที่ 5 หรือ

$T < Z_{\frac{\alpha}{2}}$ หรือ $T > z_{1-\frac{\alpha}{2}}$ เมื่อ $Z_{\frac{\alpha}{2}}$ ได้จากตารางที่ 1

ค่าพีสำหรับการทดสอบสองหางจะเป็นสองเท่าของค่าพีที่เล็กกกว่าของค่าพีหางเดียว ซึ่งประมาณได้จากการแจกแจงปกติค่าใดค่าหนึ่งดังนี้

$$\text{ค่าพีหางเดียวด้านล่าง} = \Pr\left[Z \le \frac{\sum_{i=1}^{n} R_i + 1}{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} R^2}} \right]$$

$$\text{ค่าพีหางเดียวด้านบน} = \Pr\left[Z \ge \frac{\sum_{i=1}^{n} R_i _ 1}{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} R^2}} \right]$$

ข. การทดสอบแบบหางเดียวด้านล่าง (Lower-Tailed test)

H_0 : E(D) $\geq$ 0 (E(Y_i) $\geq$ E(X_i))

H_1 : E(D) < 0

(ถ้าคู่ลำดับ (X_i Y_i) มีการแจกแจงที่เหมือนกันแล้ว สมมุติฐานทางเลือกอาจเลือกอาจเขียนได้เป็น H_1 : E(x) และจะปฏิเสธ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ α ถ้า

$T^+ < \omega_\alpha$ เมื่อ ω_α ได้จากตาราง A

$T^- < Z_\alpha$ เมื่อ Z_α ได้จากตาราง A

$$\text{ค่าพี} = \Pr\ Z \le \frac{\sum_{i=1}^{n} R_i + 1}{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} R^2}}$$

ค. การทดสอบแบบหางเดียวด้านบน (Upper-tailed test)

H_0 : E(D) หรือ E(Y) $\leq$ E(X))

H_1 : E(D) > 0

(ถ้าคู่ลำดับ (X_i,Y_i) มีการแจกแจงเหมือนกัน แล้วสมมุติฐานทางเลือกอาจเขียนได้เป็น H_1 : E(y) > E(x) และปฏิเสธ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ α ถ้า

$T^+ > \omega_{1_\alpha}$ เมื่อ ω_{1_α} ได้จากตาราง A

T+ > Z_{1_α} เมื่อ Z_{1_α} ได้จากตาราง A

และค่าพี หาได้จาก

$$\text{ค่าพี} = \Pr\left[Z \geq \frac{\sum_{i=1}^{n} R_i _ 1}{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} R^2}} \right]$$

<u>ตัวอย่าง</u>

ในการทดสอบทางจิตวิทยาเพื่อวัดปริมาณของความก้าวร้าวในบุคลิกส่วนตัวของแต่ละคน ของคาแฝดเหมือนจำนวน 12 คู่ เพื่อทดสอบว่าแฝดพี่มีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวมากกว่าแฝดน้องผลคะแนนมีต่อไปนี้ (คะแนนสูงกว่าจะหมายถึงก้าวร้าวมากกว่า)

	จำนวนคู่แฝด											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
แฝดพี่ X_i	86	71	77	68	91	72	77	91	70	71	88	87
แฝด น้อง Y_i	88	77	76	64	96	72	65	90	65	80	81	72
ความแตกต่าง $D_i = Y_i - X_i$	+2	+6	-1	-4	+5	0	-12	-1	-5	+9	-7	-15
ลำดับของ $\|D_i\|$	3	7	1.5	4	5.5	-	10	1.5	5.5	9	8	11
R_i	3	7	-1.5	-4	5.5	-	-10	-1.5	-5.5	9	-8	-11

สมมุติฐานเพื่อการทดสอบคือ

$H_0 : E(X_i) \leq E(Y_i)$

$H_1 : E(X_i) > E(Y_i)$

สมมุติฐานของการทดสอบของตัวอย่างนี้ สอดคล้องกับแบบทดสอบในข้อ ข และมีจำนวนข้อมูลที่เท่ากันหลายค่า ดังนั้นตัวสถิติทดสอบที่เหมาะสมคือ

$$T = \frac{\sum_{i=1}^{12} R_i}{\sqrt{\sum_{i=1}^{12} R_i^{\,2}}}$$

$$= \frac{17}{\sqrt{505}}$$

= -0.7565

ที่ระดับนัยสำคัญ α = 0.05 บริเวณวิกฤตคือ T < $Z_{0.05}$ = - 1.654 เพราะว่าค่าสถิติทดสอบ T = - 0.7565 > $Z_{0.05}$ = -1.645 ซึ่งแสดงว่าไม่หลักฐานเพียงพอที่สามารถปฏิเสธ H_0 ได้ และสรุปว่าแฝดพี่จะไม่ก้าวร้าวมากกว่าแฝดพี่จะไม่ก้าวร้าวมากกว่าแฝดน้อง และมีค่าพีเป็น

$$\text{ค่าพี} = \Pr\left[Z \le \frac{\sum_{i=1}^{n} R_i + 1}{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} R^2}} \right]$$

$$= \Pr\ Z \le \frac{17+1}{\sqrt{505}}$$

$$= 0.238$$

หมายเหตุ ช่วงความเชื่อมั่นสำหรับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบแบบลำดับเครื่องหมายของข้อมูลที่จับกันเป็นคู่ของวิลคอกซ์สันมีวิธีการหาเหมือนกันกับการทดสอบของวิลคอกซ์สันที่ใช้สำหรับตัวอย่าง ดังนั้นจะไม่กล่าวรายละเอียด ณ ที่นี้อีก เพราะผู้อ่านสามารถศึกษาเองได้

ตัวอย่างการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS

สถิติ Wilcoxon Signed Rank Test เป็นสถิตินอนพาราเมตริกที่ถูกออกแบบเพื่อใช้ในกรณีการวัดซ้ำ (Repeated Measures) นั่นหมายความว่าในหน่วยตัวอย่างหนึ่งๆ จะถูกวัดตัวแปรดังกล่าว 2 ครั้ง Wilcoxon Signed Rank Test มักจะถูกใช้ในกรณีที่ไม่สามารถใช้สถิติ Dependent Samples t-test ซึ่งเป็นสถิติพาราเมตริกทดสอบได้ เช่น มีการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น โดยเฉพาะกรณีที่ข้อมูลไม่มีการแจกแจงแบบปกติ สถิติ Wilcoxon Signed Rank Test จะแปลงข้อมูลที่เป็นค่าต่อเนื่องให้อยู่ในมาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) ซึ่งมีความเหมาะสมกับข้อมูลที่มีจำนวนไม่มาก โดยเฉพาะงานวิจัยในชั้นเรียนหรือการทดลองที่ใช้กลุ่มตัวอย่างน้อยๆ เพราะไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับการแจกแจงของประชากรแต่ประการใด

ตัวอย่าง

คุณครูประจำชั้น ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป และได้ดำเนินการวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังใช้บทเรียนสำเร็จรูป ผลการวัดเป็นดังนี้ (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)

ชื่อ สกุล	ก่อนใช้บทเรียนสำเร็จรูป	หลังใช้บทเรียนสำเร็จรูป
1. ด.ญ.อรวรรณ	22	32
2. ด.ญ.กาญจนา	31	36
3. ด.ช.คำรณ	15	29
4. ด.ญ.ปิยวดี	21	38
5. ด.ญ.มณิภา	12	29
6. ด.ญ.มนัญญา	32	34
7. ด.ญ.รัศมี	24	33
8. ด.ช.สุภชัย	26	31
9. ด.ช.สุริยา	41	45
10. ด.ญ.แสงมณี	37	38
11. ด.ญ.หทัยทิพย์	33	41
12. ด.ญ.หทัยรัตน์	29	32
13. ด.ญ.รพีพรรณ	20	35
14. ด.ญ.สาวิตรี	15	21

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการสร้างไฟล์ข้อมูล โดยมีตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ตัวแปรก่อน (Pre) และหลัง (Post) ดังภาพ

	Pre	Post
1	22	32
2	31	36
3	15	29
4	21	38
5	12	29
6	32	34
7	24	33
8	26	31
9	41	45
10	37	38
11	33	41
12	29	32
13	20	35
14	15	21

ขั้นตอนการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS

1) เปิดไฟล์ข้อมูล Click Analyze → Nonparametric Tests → 2 Related Samples
2) เลือกตัวแปรทั้งสองเข้าไปในช่อง Test Pair(s) List ดังภาพ

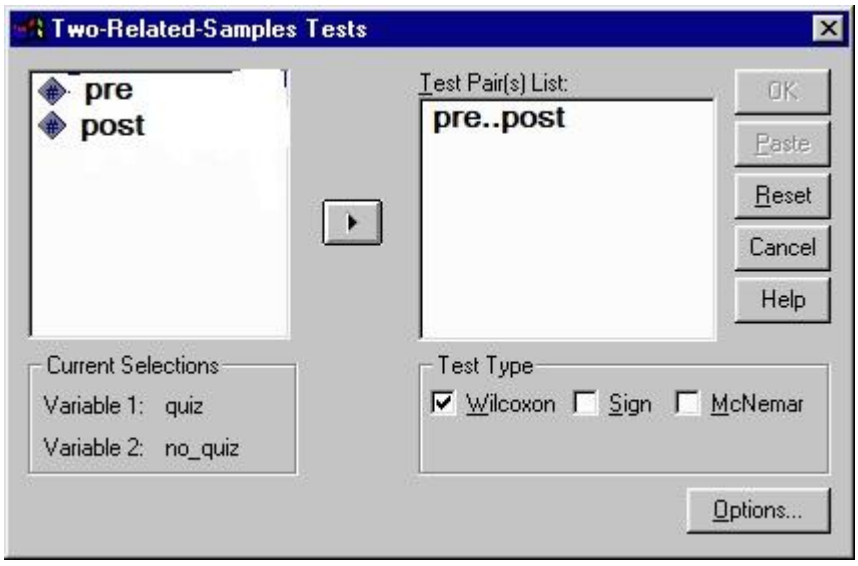

3) ในส่วนของ Test Type ให้เลือก Wilcoxon ซึ่งเป็นค่าตั้งต้นของโปรแกรมอยู่แล้ว

4) Click Options เพื่อขอผลการวิเคราะห์ที่เป็นค่าสถิติพื้นฐาน (Descriptive) ดังภาพ

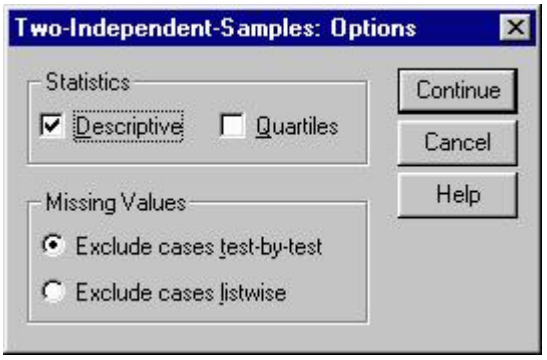

5) Click Continue และ OK จะได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
Pre	14	25.57	8.689	12	41
Post	14	33.86	5.842	21	45

ผลการวิเคราะห์นี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรก่อนและหลังได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด

Ranks

		N	**Mean Rank**	**Sum of Rank**
Post – Pre	**Negative Rank**	0[a]	.00	.00
	Positive Rank	14[b]	7.50	105.00
	Ties	0[c]		
	Total	14		

a. Post < Pre

b. Post > Pre

c. Post = Pre

ผลการวิเคราะห์ส่วนนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนหลังเรียนต่ำกว่าก่อนเรียน กลุ่มที่มีคะแนนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน และกลุ่มที่มีคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนเท่ากัน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีคะแนนเพิ่มขึ้นนั่นคือ คะแนนหลังเรียนสูง

กว่าก่อนเรียน นอกจากนั้นผลการวิเคราะห์นี้ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลรวมอันดับ(Sum of Ranks) และค่าเฉลี่ยอันดับ(Mean Rank) อีกด้วย

Test Statistics[b]

	Post - Pre
Z	-3.297[a]
Asymp. Sig. (2-tailed)	.001

a. Based on negative ranks.

b. Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิเคราะห์นี้เป็นส่วนที่มีความสำคัญ เพราะจะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานและสรุปผลการวิจัย โดยจะนำเสนอค่าสถิติ Z ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.297 นอกจากนั้นยังให้ค่า Asymp. Sig. ซึ่งมีค่าเท่ากับ .001 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) นั่นหมายความว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า เมื่อใช้บทเรียนสำเร็จรูปพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษแล้ว พบว่านักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการสรุปผลวิจัยในลักษณะนี้ยังขาดความชัดเจนในการลงข้อสรุป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงควรตั้งสมมุติฐานแบบมีทิศทาง (ทางเดียวหรือหางเดียว) ค่า Asymp.Sig. จะต้องหารด้วย 2 ดังนั้นค่า Sig. ที่จะใช้เปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญจะมีค่าเท่ากับ .001/2 = .0005 ซึ่งสามารถสรุปผลวิจัยได้ว่า เมื่อใช้บทเรียนสำเร็จรูปพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษแล้ว นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือนักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นเอง

<u>แบบฝึกหัดในการฝึกปฏิบัติ</u>

1. จากการทดสอบวัดความก้าวร้าวของคู่แฝด 12 คู่ พบว่าได้คะแนนก้าวร้าวดังนี้

คู่ที่	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
แฝดพี่ (X)	86	71	77	68	91	72	77	91	70	71	88	87
แฝดน้อง(Y)	88	77	76	64	96	72	65	90	65	80	81	72

จงทดสอบสมมติฐานที่กล่าวว่า แฝดพี่กับแฝดน้องต่างก็มีความก้าวร้าวไม่เท่ากัน

2. สามี-ภรรยา 12 คู่ ได้รับการสอบถามโดยให้ตอบว่า "ท่านมีความเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะให้ลูกของตนเองเรียนสายวิทย์ เมื่อลูกเก่งภาษา" Scale การตอบมี 11 คือ

11 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง…….. 1 หมายถึงไม่เห็นด้วยเลย ซึ่งปรากฏผลดังข้อมูลต่อไปนี้ คือ

คู่ที่	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
สามี (X)	3	2	3	2	1	3	8	1	11	4	8	3
ภรรยา (Y)	10	6	2	11	9	7	5	6	9	4	7	9

จงทดสอบสมมติฐานที่กล่าวว่า สามี-ภรรยาต่างมีความเห็นในเรื่องการเรียนของลูกแตกต่างกัน

<u>เฉลย</u>

ข้อที่ 1

วิธีทำ

1. การตั้งสมมติฐาน

H_0 : แฝดพี่กับแฝดน้องต่างก็มีความก้าวร้าวเท่ากัน

H_1 : แฝดพี่กับแฝดน้องต่างก็มีความก้าวร้าวไม่เท่ากัน

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบ

The Wilcoxon Signed Ranks Test

3. ระดับความมีนัยสำคัญ

ใช้ $\alpha = .05,\ n = 12$

4. การแจกแจงของค่าสถิติ

ค่า T^+ ที่ได้จากข้อมูลใช้ตาราง H คำนวณค่าความน่าจะเป็น เมื่อ $n \leq 15$

5. พื้นที่วิกฤติ

การทดสอบสมมติฐานในโจทย์ปัญหาเป็นการทดสอบแบบสองทิศทาง พื้นที่วิกฤติคือ ค่า 2p ซึ่งค่า $2p \leq \alpha$ ซึ่งปฏิเสธ H_0

6. คำนวณ

สร้างตารางแจกแจงความถี่ใหม่ดังนี้

อันดับที่	$d_i = (X_i - Y_i)$	อันดับที่ของ d_i
1	-2	-3
2	-6	-7
3	1	1.5
4	4	4
5	-5	-5.5
6	0	0
7	12	10
8	1	1.5
9	5	5.5
10	-9	-9
11	7	8
12	15	11

N = 11,

$T^+ = 1.5 + 4 + 10 + 1.5 + 5.5 + 8 + 11 = 41.5$ โดยประมาณเท่ากับ 41

$T^- = 3 + 7 + 5.5 + 9 = 24.5$ โดยประมาณเท่ากับ 25

7. การสรุปผล

จากตาราง H, $T^+ = 41$ N = 12 ให้ค่า $p\ (T^+ \geq 41) = .2598$

$2p = .5196$

แสดงว่า $2p > \alpha$ แสดงว่ายอมรับ H_0

ข้อ 2

วิธีทำ

1. การตั้งสมมติฐาน

H_0 : สามีภรรยาต่างมีความเห็นในเรื่องการเรียนของลูกไม่แตกต่างกัน

H_1 : สามีภรรยาต่างมีความเห็นในเรื่องการเรียนของลูกแตกต่างกัน

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบ

The Wilcoxon Signed Ranks Test

3. ระดับความมีนัยสำคัญ

ใช้ $\alpha = .05$, N = 12

4. การแจกแจงของค่าสถิติ

ค่า T^+ ที่ได้จากข้อมูลใช้ตาราง H คำนวณค่าความน่าจะเป็น เมื่อ $n \leq 15$

5. พื้นที่วิกฤติ

การทดสอบสมมติฐานในโจทย์ปัญหาเป็นการทดสอบแบบสองทิศทาง พื้นที่วิกฤติคือ ค่า 2p ซึ่งค่า $2p \leq \alpha$ ซึ่งปฏิเสธ H_0

6. คำนวณ

สร้างตารางแจกแจงความถี่ใหม่ดังนี้

อันดับที่	X_i	Y_i	$d_i = (X_i - Y_i)$	อันดับที่ของ d_i
1	3	10	+7	9
2	2	6	4	5.5
3	3	2	-1	-1.5
4	2	11	9	11
5	1	9	8	10
6	3	7	4	5.5
7	8	5	-3	-4
8	1	6	5	7
9	11	9	-2	-3
10	4	4	0	-
11	8	7	-1	-1.5
12	3	9	6	8

N = 12

$\mathbf{T^+}$ = 9 + 5.5 + 11 + 10 + 5.5 + 7 + 8 = 56

$\mathbf{T^-}$ = 1.5 + 4 + 3 + 1.5 = 10

7. การสรุปผล

จากตาราง H, $T^+ = 56$ N = 12 ให้ค่า p ($T^+ \geq 56$) = .02

แสดงว่า $2p < \alpha$ แสดงว่า ปฏิเสธ H_0 แต่ยอมรับ H_1

อ้างอิง

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2554). **การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำรวม จงเจริญ. (2548). **การวิเคราะห์เชิงสถิติแบบไม่ใช้พารามิเตอร์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

อำนวย เลิศชยันตี. (2539). **สถิตินอนพาราเมตริก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศิลสนองการพิมพ์.

file:///C:/Users/acer/Desktop/Using%20SPSS%20for%20Ordinal%20Data%20(Mann-Whitney%20U,%20Sign%20Test,%20and%20Wilcoxon%20Tests).htm.

เข้าถึงได้เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2554

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1.The Wilcoxon Signed-Ranks Test	
1.1 หลักการและแนวคิด	1
1.2 สถิติทดสอบ	1
1.3 การทดสอบสมมุติฐาน	4
1.4 บทสรุป	5
1.5 ตัวอย่าง	6
2. The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test	
2.1 หลักการและแนวคิด	11
2.2 ข้อตกลง	11
2.3 สถิติทดสอบ	11
2.4 การทดสอบสมมุติฐาน	12
2.5 ตัวอย่าง	14
ตัวอย่างการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS	16
แบบฝึกหัดการปฏิบัติ	20
อ้างอิง	25
ภาคผนวก	27

The Wilcoxon Test

เสนอ

อาจารย์ ดร.ณัชชา มหปุญญานนท์

จัดทำโดย

1. **นายฐานันดร์ อุสัยนี รหัส 541997348**
2. **นายธวีร์วุทธ จันทร์หอม รหัส 541997350**
3. **นางสาวรุสนี มะตาเยะ รหัส 541997364**
4. **นางสาววรรณี ปาทาน รหัส 541997365**

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
สำหรับการวิจัยและประเมิน (0307531)
ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน
มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

คำนำ

รายงานเรื่อง The Wilcoxon Test ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงสถิติแบบไม่ใช้พารามิเตอร์ เล่มนี้ เรียบเรียงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้ในการประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสำหรับการวิจัยและประเมิน ซึ่งหัวข้อในการเขียนได้แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ The Wilcoxon Signed-Ranks Test และ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test โดยประกอบไปด้วยเนื้อหาต่างๆ ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถิติดังกล่าว เช่น หลักการและแนวคิด ข้อตกลงในการใช้สถิติ สถิติทดสอบ การทดสอบสมมุติฐาน ตัวอย่างการคำนวณ รวมไปถึงตัวอย่างการคำนวณโดยโปรแกรม SPSS และแบบฝึกหัด เพื่อฝึกปฏิบัติ รายงานเล่มนี้จึงเหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการนำไปใช้งาน ซึ่งสามารถศึกษาได้อย่างง่ายจากสูตร ที่ประกอบไปด้วยตัวอย่างในการคำนวณ ซึ่งจะทำให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น

รายงานเล่มนี้ได้รวบรวมและเรียบเรียงขึ้นจากหนังสือประกอบการเรียนการสอน ของผู้เขียนหลายๆท่าน และจากการศึกษาจากสื่อออนไลน์ หากพบข้อผิดพลาดประการใดๆ คณะผู้จัดทำขออภัยมา ณ ที่นี้ และมีความยินดียิ่งที่จะรับคำแนะนำในการแก้ไข และคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การรวบรวมรายงานในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ

คณะผู้จัดทำ

1 กันยายน 2554

ภาคผนวก